

Canlı varlıkların içerisinde yaşadıkları ve karşılıklı etkileşim içerisinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortama **çevre** adı verilir. Çevre, canlı varlıklar ile bu varlıkları etkileyebilecek her türlü cansız varlıklardan meydana gelmektedir. Bir çöl, bir orman, bir göl, bir mağara ya da bir akvaryum canlı ve cansız varlıkların etkileşim içerisinde oldukları çevrelerdir.

Uzak ya da yakın çevremizi incelediğimizde, canlı ve cansız çevrenin birbirini etkilediğini ve bir bütün olduklarını görürüz. Aşağıdaki tabloda canlı ve cansız faktörler görülmektedir:

Cansız faktörler	Canlı faktörler
Su	Üreticiler
Toprak ve mineraller	Tüketiciler
Hava	Ayrıştırıcılar
İklim	
Sıcaklık	
Işık	
Nem	
Yağış	
Çevre	

Canlıların içerisinde yaşadıkları ve bu varlıkları etkileyebilecek her türlü cansız varlıklar cansız çevreyi meydana getirir. Örneğin, aslanın yaşadığı orman, bitkilerin tutunduğu toprak, etrafımızı saran atmosfer cansız çevreyi oluşturur. Su, toprak ve mineraller, hava, iklim, sıcaklık, ışık, nem, yağış vb. cansız çevre faktörleridir.

Hava, toprak ve su

Canlı ve canlı ile beraber aynı çevrede yaşayan bütün biyolojik varlıklar canlı çevreyi meydana getirir. Örneğin, bir gölde yaşayan turna balığı ile beraber yaşadığı balıklar, algler ve sucul bitkiler canlı çevreyi oluşturur. Canlıları üreticiler, tüketiciler ve ayrıştırıcılar olarak sınıflandırabiliriz. Üretici canlılar, kendi besinini kendisi yapabilen canlılardır. Yeşil yapraklı bitkiler, mavi-yeşil algler, öglena (**kamçılı hayvan**) ve bazı bakteriler üreticilerdir. Tüketici canlılar, besinini dışarıdan hazır olarak alan canlılardır. İnsanlar ve hayvanlar tüketicilerdir. Ayrıştırıcı canlılar, bitki, hayvan ve insan ölüleri ve atıkları parçalayarak canlılar için kullanılabilir hale getiren canlılardır. Mayalar, küfler ve bakterilerin büyük kısmı ayrıştırıcıdır.

Bu PDF içerik Dilimiz.Gen.Tr sitesine aittir ve farklı bir web sitesinde tıklanabilir kaynak link verilmeden paylaşılması / görüntülenmesi yasaktır.

Üretici ayrıştırıcı ve tüketici canlılar

Canlı ve çevresi sürekli etkileşim halindedir. Canlılar, diğer canlı ve cansız varlıklardan etkilenir ve bu varlıkları etkilerler. Örneğin, canlıların solunum sonucu açığa çıkardıkları karbondioksit gazı, bitkiler tarafından fotosentezde kullanılmak üzere alınır. Bitkiler ise **fotosentez** sonucu hem kendileri hem de diğer canlılar için oksijen ve besin üretir.

Doğal ve yapay çevre

Canlı ve cansız varlıklar doğal ve yapay çevrelerin içerisinde bulunurlar. Doğada kendiliğinden oluşan, canlı ve cansız varlıkların doğal olarak etkileşim içerisinde oldukları çevre **doğal çevre**dir. Canlılar yaşamları süresince ilişkilerini bu dış ortamda sürdürürler. Orman, deniz, göl doğal çevrelere örnek olarak verilebilir. Doğal çevrenin oluşmasında insan etkisi yoktur.

Bu PDF içerik Dilimiz.Gen.TR sitesine aittir ve farklı bir web sitesinde tıklanabilir kaynak link verilmeden paylaşılması / görüntülenmesi yasaktır.

Doğal çevre bileşenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- **Hava:** Etrafımızı saran, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımıdır.
- **Su:** Tüm canlıların yaşamsal fonksiyonlarını sürdürmelerini sağlayan renksiz, kokusuz, tatsız sıvıdır.
- **Toprak:** Canlılara yaşama ortamı sağlayan, kayaların, taşların parçalanması ve bozulmasıyla meydana gelen yer kabuğunun en üst tabakasıdır.
- **Bitki örtüsü:** Bir bölgede doğal olarak yetişen bitkilerin oluşturduğu topluluklardır. Orman, maki, bozkır ve çayır gibi.
- **İklim:** Bir bölgede uzun süre boyunca gözlemlenen sıcaklık, rüzgar, nem, hava basıncı, yağış şekli gibi meteorolojik olayların ortalamasıdır.
- **Jeolojik yapı:** Dünya'nın yapısı, fiziksel özellikleri, içeriği, tarihi ve onu şekillendiren süreçtir.

İnsanlar tarafından değiştirilen çevre **yapay çevre**dir. İnsanlar artan nüfus, kentleşme, sanayileşme gibi sebeplerle kendi amaçları için doğal çevreyi değiştirmeye başlamışlardır.

Şehirler, fabrikalar, alışveriş merkezleri, parklar yapay çevrelere örnek olarak verilebilir.

Doğal ve Yapay Çevre Nedir?

- [Facebook'ta paylaşmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)
- [Twitter üzerinde paylaşmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)
- [WhatsApp'ta paylaşmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)
- [Pinterest'te paylaşmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)
- [Tumblr'da paylaşmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)

Bu PDF içerik [Dilimiz.Gen.Tr](#) sitesine aittir ve farklı bir web sitesinde tıklanabilir kaynak link verilmeden paylaşılması / görüntülenmesi yasaktır.

- [Reddit üzerinde paylaşmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)
- [LinkedIn üzerinden paylaşmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)
- [Yazdırmak için tıklayın \(Yeni pencerede açılır\)](#)